

den Stilling, den sande Liberalisme, det radikale Demokrati, har i alle Lande: paa den ene Side de konservative Partier, paa den anden Side et mægtigt Socialdemokrati. De fleste Steder staaar Liberalismen i et venskabeligt Forhold til Socialdemokratiet. Det er karakteristisk for denne Stilling i alle Lande, at de konservative Partier i Virkeligheden næsten altid vender sig med endnu større Raseri mod Liberalismen, mod det radikale Demokrati, end mod selve Socialdemokratiet som det Parti, de vil bekæmpe. Her i Danmark har vi ogsaa set Eksempler paa det: det ærede Medlem Hr. Stengaard-Kirkegaard, som sagde, at Socialdemokratiet i Virkeligheden stod Venstre nærmere end det radikale Venstre, og det ærede Medlem Hr. Drachmann, som altid først vender sig mod Socialdemokratiet, naar han fører hele sin Operetteimperialisme frem, den han efterhaanden tager Ordet for paa alle Omraader. Og hvad er Grunden til det? Grunden er den, at de konservative Partier har en instinktmæssig Følelse af, at mange, mange Mennesker i Samfundet ser den uhyre Uretfærdighed, de bestaaende Samfundstilstande indebærer, men at mange af disse Mennesker samtidig aldrig vilde gaa til Socialdemokratiet, til Socialismen, fordi de ikke er enige i, at Endemaalet skal være den socialistiske Samfundsorden. Havde man derfor, ræsonnerer Konservatismen, kun Socialdemokratiet at kæmpe imod, saa var Spillet vundet. Derfor er Taktikken ogsaa den samme i alle Lande: Mistænkeliggørelse af det radikale Demokrati, den Mistænkeliggørelse, som bestaar i at sige: Dette Demokrati er kun et Paa-hæng paa Socialismen, det er i Virkeligheden Socialismens Ærinde, det gaar. Det er det sædvanlige i alle Lande, ogsaa i dette Øjeblik i Danmark. Det er, hvad jeg vil kalde et internationalt Bondefangerff. Man vil ikke paa nogen Maade, saa vidt man kan undgaa det, gaa ind i en saglig Diskussion om Demokratiets Politik og Samfundsidé, men søger at fremstille det alene som et Parti, der støtter den socialistiske Politik. Herhjemme er man i dette Øjeblik naaet dertil i en Grad som aldrig før. Og af en bestemt Grund: af den Grund, at efter 3 Aars konservativt Styre her i Landet er det kommet dertil, at Flertalspartierne har tabt al Tro paa, at de kan gaa ud i Befolkningen og pege paa Resultaterne af deres Politik og sige: Det er det, vi indbyder til, det tror vi, vi kan samle et Flertal paa. I Stedet for gaar de

ud i den politiske Hasard for — en Mulighed, som man skulde synes utænkkelig — simpelt hen at skræmme Vælgerne til at stemme paa sig. Tidligere var det dog saaledes, at Partierne søgte at trække Vælgere til sig ved de Anskuelser, de havde; nu er vi kommet ind i en Periode, hvor man søger at skræmme Vælgerne til at stemme paa sig. Jeg maa sige, at det er uforstaaeligt for mig, at det kan være tilfredsstillende for Udøverne af en politisk Gerning at gaa ud i en Fordummelseskampagne af den Art i Stedet for paa ærlig Vis at opstille Valget mellem Anskuelser. Men dernæst kan man sige: Er der overhovedet nogen Mulighed for, at det kan gøres i Danmark? For det første, kan man sige, er der en stor Mulighed for, at det ikke kan gøres paa Grund af den danske Befolknings politiske Oplysning. Men man kan føje til: Vil det være muligt, at det Parti, hvis hidtidige politiske Fører, det ærede Medlem Hr. J. C. Christensen, i 1901 traf Aftale med Socialdemokratiets Fører P. Knudsen om, hvorledes de to Partier i Samarbejde skulde slaa de Konservative ned her i Landet? vil det være muligt, at dette Parti nu kan komme ud til Vælgerne og sige: Vor store Opgave er i Forening med de Konservative at berøve Arbejderpartiet i Danmark enhver politisk Indflydelse? Jeg har set i de sidste Dage, at det ærede Medlem Hr. J. C. Christensen allerede har set det skæve i denne Stilling, set, at det lader sig ikke gøre, nej, siger han, Valgets Linie det er *Balance*. Ja, men jeg tror dog ikke, at det ærede Medlem med al sin politiske Klogskab helt værd-sætter, hvad det vil sige at gaa ud i Befolkningen og raabe: *Balance*, naar det er den højtærede Statsminister Hr. Neergaard, man skal henvise til som *Balancekunstner*.

Men dette Forsøg paa at forplumre Valget skyder i Virkeligheden et andet stort Spørgsmaal i Forgrunden. I jo højere Grad et Lands politiske Partier henfalder til at føre Valgkamp paa Forhold, der ligger fuldkommen udenfor de saglige Spørgsmaal, der deler Befolkningen, i des højere Grad bliver det en Nødvendighed, at Vælgerne Ret til at raade over Landets Anliggende sikres paa anden Maade. Ellers er Folkestyret en Illusion. Hvis Folkestyret kun skal bestaa i, at Vælgerne hvert 4de Aar kan gaa hen og afgive deres Stemmer og give Magten til Partier, som er valgt ind paa et falsk Grundlag, og som derefter benytter Magten til at lovgive om Folkets dyreste Interesser, som oftest imod Flertallets Opfattelse paa det vedkommende Omraade, ja, saa er, siger jeg,